

tovább jelentkeztek a terepbejárások alapján bejelölt lelőhelyhatárnál. A felszínen mindössze egy kis pattintott kőpengét találtunk, mert a feltárás területe nem állt művelés alatt.

Munkánkat a feltárási területre eső szakaszoló állomás alapterületének feltárásával kezdtük meg, mely a nyomvonalnál szélesebb kiterjedésű területet foglalt el, megközelítőleg 10×15 m-t. Az ásatási felület objektumokkal egyenletesen fedett volt, de a D-i részen sűrűsödtek; a feltárt jelenségek több korszakhoz tartoztak. A 96 objektum mintegy fele tartalmazott leleteket, nagyrészt neolit korú volt. Ezen kívül a terepen, még a leletanyag tisztítása előtt 14 objektumot szarmatának, kettőt avarnak, hármat Árpád-korinak és egyet késő középkorinak határoztunk meg. Az ásatási felület D-i végén, közvetlenül a humuszréteg alatt leletekben bővelkedő feltöltést figyeltünk meg. A nagy mennyiségű vastag falú házikerámia alapján egykorú lehetett a neolit települési objektumokkal, a feltöltés anyaga és összetevői is az őskori gödrökkel mutatott hasonlóságot. Fenti kultúrrétegen kívül szinte kizárólag gödröket és gödörösorokat dokumentáltunk. Két keskeny árok nem tartalmazott semmilyen leletet.

A neolit objektumok kivétel nélkül gödrök voltak, jellemzően nagy méretű, amorf, egyenetlen falú és aljú beásások. Kiterjedésüket sok esetben nem tudtuk megállapítani, mert mélységük meghaladta a MOL által engedélyezett 120 cm-t a felszíntől számítva, valamint mert 2014-ben szelvényünk Ny-i harmadát nem bonthattuk a Barátság kőolaj vezeték közelsége miatt. Több objektumnak is csak a feltöltését dokumentálhattuk. A vastag falú házikerámia töredékek mellett néhány vékonyabb falú, díszített töredék is előkerült. A 95. objektum betöltésében egy obszidián magkő volt. A szarmata gödrök méhkas alakúak voltak, némelyikük többszörösen rétegzett. A szokványos jól iszapolt, szürke kerámia mellett egy-két római utáncat is előkerült, valamint nagyobb mennyiségű tapasztástöredék és egy kutyavész. A 94. objektum talán lakóépítmény alja volt, a betöltés alján átégett, tapasztott réteget találtunk. Hozzá tartozott az STR 197 tűzhely is. A 68. objektum szabadtéri kemence volt, roncsolt sütőfelülettel. Az avar edények peremét benyomkodással, ill. bevagdossal díszítették, az Árpád-kori edényeket bekarcolt csigavonallal és hullámvonallal. Az egyik, talán kora-avar gödörből dudoros hátú, vasszegekkel összefogott csont fésű töredékei is előkerültek.

Munkatársak: Buránszki Nóra, Kiss Katalin, Rajna András, Sarkadi Gergely régészek, Szöcs Péter térinformatikus.

FÜREDI ÁGNES – RÁCZ TIBOR ÁKOS

373. Vácduka határa (Pest megye) U, R, Hu, Á

A Barátság-1. HU-SK DN 400 kőolajvezeték kiváltó rekonstrukció beruházás munkálatai során a szentendrei Ferenczy Múzeum munkatársa a település határában az alábbi lelőhelyeken végzett kutatásokat.

Bangor-hegy (MRT. 9. k. 33/8. lh., KÖH 12210): A lelőhely nyomvonalba eső szakaszának minősített szakfelügyeletét 2014. április 11-én elvégeztük. A gépi humuszolás során átlagosan 240 cm szélességben távolították el a humuszt a lelőhelyen. Az altalajban egyetlen igen széles és a humuszolt nyomvonalszakasz teljes hosszában követhető árok feltöltését rajzolódott ki. A 2,5–3 m széles, 25–47 cm mély árkot három helyen átvágtuk. Betöltéséből őskori – rézkori – kerámia került felszínre. A humuszolt régészeti tükörfelülettől D-re, a nyomvonal még a lelőhely terü-

letére eső szakaszát régészeti megfigyelés és megelőző feltárás nélkül bontották ki a cső befektetési mélységéig. Itt a részűfalban további két elpusztított objektum feltöltését tudtuk megfigyelni.

2013 májusában a Ferenczy Múzeum munkatársa; Rajna András a lelőhelynek a HU-SK DN 800 gázszállító tranzitvezeték nyomvonalába eső szakaszát próbafeltárás keretében feltárta.¹²¹ Ennek során neolitikus, rézkori valamint 5–6. sz.-i csontvázas temetkezések és objektumok kerültek elő. A lelőhely Barátság kőolajvezeték által érintett területe az előző évi feltárási területtől K-re, lankásabb részen fekszik. A jelen kutatás során feltárt árokszakaszon közvetlenül nem tekinthető összetartozónak a korábban feltárt objektumokkal.

Kövágói-tábla (MRT 9. k. 33/8. lh., KÖH 12216): Az MRT elkészítéséhez szükséges terepbejárás során lokalizálta a lelőhelyet Miklós Zsuzsa 1977-ben. A Pest Megyei Múzeumok Igazgatósága 2011-ben végzett újabb terepbejárást a lelőhelyen, amelynek során őskori, avar vagy 10–11. századi kerámia került elő. 2013-ban, a HU-SK DN 800 gázszállító tranzitvezeték nyomvonalának próbafeltárása során, Patay Róbert, a Ferenczy Múzeum munkatársa végzett feltárást a lelőhelyen, a most feltárt területtől DNY-ra.¹²² Ekkor 16 objektumot bontott ki és dokumentált, amelyekből kevés szarmata kerámia került elő. Az objektumok között egy sütőkemencét tárt fel.

A lelőhely nyomvonalba eső szakaszán a beruházásához kapcsolódó minősített szakfelügyeletet 2014. április 11. és 15. között elvégeztük. A nyomvonal gépi humuszolása során átlagosan kb. 240 cm szélességben távolították el a lelőhelyen a humuszréteget, az objektumok az altalajban feltöltésként jelentkeztek. Hat régészeti objektumot dokumentáltunk. Ezek közül három kerek alakú gödör, három házalap részleteként értelmezhető. Utóbbiak csak részben estek a nyomvonalba, egységesen lekerekített sarkú téglalap alakúak voltak, kettő közülük igen sekély, leletanyag nélküli, egynek a sarkában kőkemence omladékát fogtuk meg és dokumentáltuk. A szabálytalan alakú hordalékkövek elbontása után kemény, égett felületet tudtuk megfigyelni. A ház betöltésében faragott kövek, továbbá kerámia került elő, a gödrök egyikéből egy ép malomkővet emeltünk ki. A most feltárt lelőhelyrészlet objektumaiból kora Árpád-kori kerámia került elő, egy településrészletet sikerült megfognunk. A lelőhely ezen része nem függ össze a tavaly feltárt szarmata településrészlettel.

BÓZSA ANIKÓ

374. Vámoscsalád határa (Vas megye) Ó, B, A, Á, Kk, Kú, I

A település határában az M86 gyorsforgalmi út tervezett nyomvonalán 2012-ben terepbejárást, majd 2014-ben megelőző feltárást végzett a szombathelyi Savaria múzeum munkatársa, az alábbi lelőhelyeken. A megelőző feltárásokra kizárólag a tervezett műtárgyak, közművezetékek, valamint a vízvezető árkok területe lett kijelölve, míg a fennmaradó területen a lelőhelyek védelmét elfedéssel kívánták biztosítani.

Alsó Kenderszer (M86-22. lh.) (KÖH 43403): A lelőhely Vámoscsalád belterületétől D-re, a Nagymező Tsz-től K-re, a Csörgető-árok kanyarulata körül, annak mindkét oldalán egy nagyobb, nagyjából sík területen helyezkedik el. Terepbejárásunk során egyértelművé vált, hogy a lelőhely É-i és K-i irányban jó-

121 RKM 2013, 136.

122 Jelentést lásd: RKM 2013, 136.